

Ureja: glavni in odgovorni urednik Peter Gunčar in uredniški odbor, ki ga sestavljajo: Jože Javornik — predsednik, Janez Vrničar — namestnik in člani: Franc Istenič, Marija Vitez, Milena Sagan, Stane Primožič, Boris Pertot, Jošt Bajželj, Magda Ostanek, Polde Jenko — Tisk: ČP »Gorenjski tisk« v Kranju

LETO XI. — 28. XII. 1968 — št. 12

tekstilec

Ob novem letu

Zopet je poteklo eno leto našega sodelovanja.

V dvanajstih številkih Tekstilca, ki so v tem času izšle, smo skušali — člani uredniškega odbora in urednik — kar najbolje ustreči vsem zahtevam, ki jih določa naš statut o urejanju in izdajanju glasila delovnega kolektiva. Posebnih pripomb na naše delo v tem obdobju ni bilo, nekaj napak pa smo vendarle naredili, čeprav ne namerno. Te napake so nam prizadeti oprostili. Hvala za razumevanje!

Terminsko je Tekstilec izhajal dokaj točno, manj pa smo zadovoljni z njegovo vsebino, ki postaja vse bolj plitka in nezanimiva. Že večkrat sem omenil, da nas v tem pogledu omejuje interni pravilnik o poslovni tajni, ki zaradi svoje nekonkretnosti dopušča različna tolmačenja o tem, kdaj je nekaj poslovna tajna in kdaj ne. Zaradi bojzani, da bi prišlo — glede na ta pravilnik — do zapletljajev, je uredniški odbor zavrnil marsikateri kritični prispevek, ki bi brez dvoma vnesel v glasilo več dinamike in zanimivosti. Prepričan sem tudi, da bi taki prispevki pozitivno vplivali na razvoj dogodkov v našem podjetju s tem, ko bi prisilili posameznike, da prično bolj vestno in preudarno izvrševati svoje obveznosti. V sedanjih pogojih našega dela, ko moramo črtati vse kritične prispevke, se člani, ki pogosto delajo napake, nimajo koga bati in zato jih nihče ne sili, da bi svoj način dela izboljšali oziroma popravili.

Mislím, da tak način ni dober in ni v skladu z delavskim samoupravljanjem. Prepričan sem tudi, da napake, ki jih delajo posamezniki ali skupine, ne spadajo v poslovno tajnost, pa bile kakršnekoli že. Če smo vsi člani upravljalci, če resnično vsi gospodarimo z družbeno lastnino v našem podjetju, potem je naša osnovna dolžnost, da z vsemi silami čuvamo to, kar imamo, da se vsestransko trudimo doseči še več, in to po najboljši poti. Vse to pa bomo skupaj zmogli le, če bomo v podrobnosti poznali razvoj dogodkov in vse posledice, pa naj bodo pozitivne ali negativne, ki jih naše skupno delo povzroča. Prav zato bi moralo informiranje obsegati vse bistvene podatke našega dela, seveda odkrito in realno prikazane. Samo tak način je osnova za uspešno upravljanje večine, samo to je način, da se pravočasno preprečijo nepravilnosti, slabosti, grupaštva in podobno. V nasprotnem primeru, ko ostanejo večje nepravilnosti in napake za zaprtimi vrati, je tak pravočasen poseg nemogoč, kvarne posledice pa so potem toliko večje, ker jih ne moremo pravočasno in dovolj učinkovito ustaviti in odpraviti. Ko potem vlak zamudimo, skušamo sicer napako popraviti za vsako ceno, na vsak način. Običajno nam to ne uspe najbolje, ker vidimo rešitev preveč enostransko. Krpanje in osamljen ukrep namreč ne moreta rešiti problema, ki zahteva kompleksno reševanje.

Ena naših največjih slabosti je tudi ta, da iščemo za vse napake in slabe razmere vzroke zunaj, ne pa v podjetju. Tu smo brez moči, pravimo in verjamemo. Ni dvoma, da so bili letošnji zunanji pogoji zelo težki in neizprosni, in res je tudi to, da smo tu in tam bili brez moči. Ni pa res to, da smo vse naredili, kar je bilo možno narediti in še zdaleka ni res to, da smo izkoristili že vse nestrane rezerve, ki jih imamo. Še vedno so odprta vprašanja: nagrajevanja po delu, varčevanje na vseh področjih, sodobna organizacija dela, odnosi, kadrovska politika in še in še. Kdaj bomo pričeli reševati (ne krpati) ta vprašanja? Tu leže brez vrednosti neizkoriščeni milijoni!

Kaže, da bomo v letu 1969 v teh pogledih marsikaj spremenili. Zve-
(dalje na 2. strani)

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TEKSTILINDUS — KRANJ

Kako smo letos izvajali določila pravilnika o dodeljevanju stanovanj

Članom kolektiva je znano, da je Centralni delavski svet podjetja lani sprejel »Pravilnik o razdeljevanju stanovanj in dolgoročnih kreditov za individualno gradnjo.« Po tem pravilniku se stanovanjski problemi delavcev rešujejo na 3 načine:

— z odkupom stanovanj (15 % udeležba delavca)

— z dodeljevanjem stanovanj socialno ogroženim delavcem, ki imajo na družinskega člana manj kot 30.000 S din dohodka

— z dodeljevanjem kreditov za individualno gradnjo in adaptacijo.

Sestavni del pravilnika so tudi kriteriji za objektivno ocenitev stanovanjskih, socialnih in zdrav-

stvenih razmer delavcev. Posebna 3-članska komisija je konec lanskega leta na osnovi navedenih kriterijev ocenila stanovanjske razmere vseh delavcev, ki so imeli vloženo prošnjo za stanovanje. Delavcem, ki so imeli vložene prošnje za kredit, komisija še ni ocenila stanovanjske razmere, ker v ta namen letos ni bilo na razpolago nobenih sredstev.

Na osnovi ogleda stanovanjskih razmer delavcev, sta bili sestavljeni dve prioritetni listi in sicer ena za delavce, ki so imeli pravico do odkupa stanovanj in ena za delavce, ki so imeli kot socialno ogroženi pravico do brezplačne dodelitve stanovanj. Edino merilo pri določitvi vrstnega reda prosilcev je bilo doseženo število točk. Prioritetne liste so bile dane na vpogled članom kolektiva in zanimivo je, da je bilo s strani delavcev zelo malo pritožb. Iz tega lahko sklepamo, da je tak način ocenjevanja stanovanjskih

razmer dosegel svoj namen, saj so bile stanovanjske razmere vseh delavcev ocenjene po enotnem kriteriju.

V mesecu novembru in decembru letos smo pričeli z realizacijo prednostne liste, saj smo ponudili delavcem v odkup 44 stanovanj. Na razpolago je bilo 16 trosobnih stanovanj, interesentov je bilo 37, 19 dvosobnih stanovanj, interesentov je bilo 64 in 9 garsonier, interesentov pa je bilo 22. Na razpolago pa ni bilo 1-sobnih stanovanj, čeprav je na prioritetni listini 21 prosilcev, ki bi želeli odkupiti omenjena stanovanja. Kreditni pogoji so bili za vse delavce enaki in sicer 33-letna odplačilna doba z 2 % obrestno mero.

V skladu s pravilnikom smo ponudili omenjena stanovanja v odkup prvim po prioritetni listi. Na osnovi odziva smo kaj kmalu ugotovili, da nekateri delavci ni-

(dalje na 3. strani)

Položaj samoupravljalcev v slovenski bombažni tekstilni industriji

Razprava tovariša Černeta na komisiji za družbeno-ekonomske odnose ter za idejno politična izhodišča razvoja SR Slovenije (VI. kongres ZKS)

Slovenska bombažna tekstilna industrija proizvaja skoraj 1/3 ali točneje 31,8 % bombažnih in mešanih tkanin v Jugoslaviji. Celotna slovenska tekstilna industrija zaposluje 24000 ljudi, od tega dela v bombažni tekstilni industriji 18500 proizvajalcev. Te podatke navajam zato, da poudarimo probleme, o katerih bi želel razpravljati. Torej slovenska tekstilna industrija preživlja nemajhen del slovenskih prebivalcev, spričo tega ni vseeno, kako se tako močna veja industrije razvija, najmanj vseeno je pa to nam, ki v tej industriji delamo. Spričo rastočih potreb in naraščanja števila pre-

bivalstva tudi v zelo razvitih državah v zadnjih letih pospešeno modernizirajo lastno tekstilno industrijo tako, da lahko rečemo, da je na najvišji stopnji razvoja tekstilna industrija v bogatih industrijskih državah v svetu.

V slovenski bombažni tekstilni industriji se zadnji dve leti ne moremo pohvaliti s posebnimi uspehi, nasprotno, ugotavljamo lahko vidno stagnacijo, ki je že pričela resno ogroziti normalen razvoj, v nekaterih podjetjih pa vidno nazadovanje. V podkrepitve teh dejstev navajam nekaj podatkov iz posameznih ekonomskih elementov:

DOHODEK

je pričel močno upadati tako, da je večina podjetij bombažne TI na robu delitvenih možnosti. Letni dohodek je padel napram 1.

(dalje na 2. strani)

(dalje na 4. strani)

srečno novo leto

želi uredništvo članom kolektiva, upokoencem, članom kolektiva, ki so pri vojaki in vsem ostalim bralcem Tekstilca

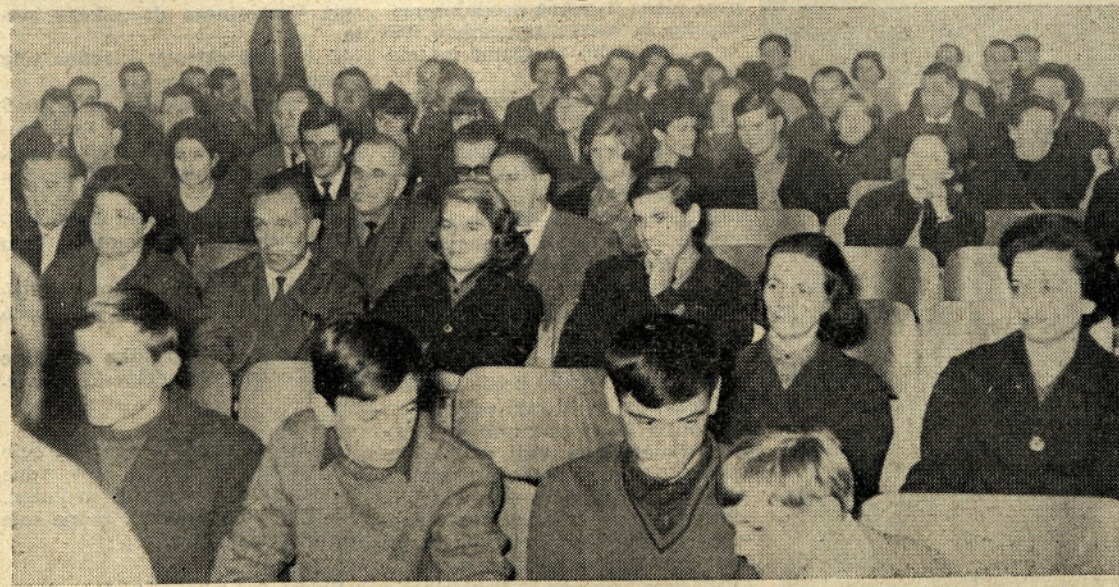
Sklepi 4. in 5. seje centralnega DS

- Dnevni red:
1. Potrditev zapisnika 3. redne seje Centralnega delavskega sveta.
 2. Pregled sklepov 2. redne seje Upravnega odbora.
 3. Poročilo o stanju Socialnega zavarovanja.
 4. Volitve dveh članov v Skupščino Komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev Kranj.
 5. Poročilo o proizvodnji in prodaji za mesec september 1968 in kumulativno.
 6. Obravnavanje predloga Aktiva ZB za dodelitev stanovanja.
1. Potrditev zapisnika 3. redne seje Centralnega delavskega sveta.
- Sklep:
- Potrdi se zapisnik 3. redne seje Centralnega delavskega sveta z dne 16. 9. 1968 kot je bil predložen.
2. Pregled sklepov 2. redne seje Upravnega odbora.
- Sklep:
- Sklepi 2. redne seje Upravnega odbora z dne 7. 10. 1968 se vzamejo na znanje kot so bili predloženi.
- Pogačnik Janku, mojstru priprave v tkalnici I, se za tehnično izboljšavo na votkovno navijalnih

strojih »Schweiter« odobri nagrada v skupnem znesku N din 957,90. Ta nagrada se izplača v enkratnem znesku in sicer 50 %

iz sklada podjetja, 50 % pa iz sklada EE tkalnica I, ki navedeno izboljšavo koristi.

(dalje na 4. strani)

Udeleženci proslave v počastitev dneva republike.

Položaj samoupravljalcev v slovenski bombažni tekstilni industriji

(nadaljevanje s 1. strani)

1966 za 17 % ali pa dobrih 50 milijonov N din. Osebnih dohodkov v tej industrijski veji so precej pod slovenskim povprečjem, saj so letos znašali mesečno 775 N din. To potrjuje, da delitev v korist OD ni bila pretirana. Preostala sredstva za sklade niso omembe vredna, ker ne omogočajo večjega posega v razširjeno reprodukcijo, čeprav bi bila vsaj večja modernizacija te industrije še kako potrebna.

IZRABLJENOST

delovnih priprav znaša 73 %, torej je sedanja vrednost še 27 %, imamo pa podjetja, katera imajo samo 15 % vrednosti v delovnih pripravah. Pri tem je pa treba poudariti, da odpisi v bombažni tekstilni industriji niso maksimalni, ki bi hitro vračali amortizacijska sredstva. Nasprotno, vedno so nastopali neki ekonomski momenti, ki niso omogočali hitrejšega naraščanja sredstev tako, da se neka visoka amortizacija ni mogla formirati (plaforirane cene, nizke izvozne cene, nižanje cen zaradi močnega uvoza). Amortizacijska sredstva imajo v nekaterih podjetjih vidno tendenco padanja, kar daje misliti, da se na račun amortizacije rešuje dohodek podjetij, da sploh lahko izplačujejo že itak nizke OD.

Tako bi lahko rekli, da se že načelnja substanca nekaterih podjetij, kar nikakor ni v korist naši nacionalni ekonomiki. Z obstoječimi amortizacijskimi sredstvi se pa nadomeščajo in modernizirajo le najnujnejši stroji, kar je pa spriči sedanjega stanja tehnike odločno premalo. Del amortizacijskih sredstev se pa uporablja za odplačilo s predpisi naloženih anuitet za obratna sredstva t. j. za sredstva, za katera amortizacija sploh ni namenjena, kar pomeni dodatno k že itak perečim problemom, sistematično in prikrito dezinvestiranje. Če seštejemo ostanek dohodka in amortizacije, beležimo v dveh letih padec za 26 %, kar je ogromno. Če se bo to še nadaljevalo, ne bo mogoče govoriti o kakšni uspešni konkurenci na zunanjih tržiščih, ker dandanes so rentabilna le tista

podjetja, ki imajo visoko-produktivno sodobno tehnično opremo, visoko stopnjo organizacije in sposobne ljudi.

Razen navedenega je v zadnjih letih močno poudarjeno pomanjkanje obratnih sredstev, ker mora industrija vedno v večji meri kreditirati trgovino. Tako je poraščal obseg terjatev v slovenski bombažni tekstilni industriji:

1. 1965 — 80 milijonov N din — 31 dni, 1. 1966 — 116 milijonov N din — 41 dni, 1. 1967 — 163 milijonov N din — 58 dni, 30. 9. 1968 — 240 milijonov N din — 81 dni.

DEVIZNI SISTEM

Slovenska bombažna TI je s sedanjim nepravilnim deviznim režimom močno udarjena in v enakem položaju z enakovrstno industrijo v drugih republikah. Ta krivica je vzpodbudila nekatera podjetja, da so sprožila celo ustavni spor. Dosedanji devizni režim temelji na osnovah iz l. 1966, ko je republiška podružnica Jugobanke — verjetno po sugestijah višjih gospodarsko političnih faktorjev — prelivala devizne kvote iz tekstilne industrije v druge veje gospodarstva, medtem ko v nekaterih drugih republikah v državi takšnega prelivanja ni bilo.

Zato imamo takšne anomalije, da ima eno podjetje naše stroke za en izvožen \$ pravico do nakupa v višini 0,82 \$, drugo pa za 1 \$ lahko nabavi za 13,5 \$. Jasno, da so s tem podani pogoji za enakomerno pridobivanje dohodka v isti industrijski panogi. Dogaja se celo, da nekatera podjetja ob minimalnem izvozu prodajajo pri nas devize po višjih cenah. Menimo, da takšna devizna politika ni pravična, kar je po dolgotrajnem dokazovanju uvidel tudi Zvezni izvršni svet, kateri je za omejitev tega problema dodelil 5.200.000 \$ jugosl. TI že v juniju tega leta, vendar so bila ta sredstva razdeljena šele konec novembra.

Vsi vemo, da je izvoz nuja, katere se ne moremo izogniti. Kot človek iz proizvodnje bi celo dejal, da delamo zelo radi za izvoz, ker so naročila običajno velikoserijska, vendar dohodka pa pri izvozu ni zaradi že znane domače

in tuje devizne politike in njenih tujih omejitev. Zato se nam nikakor ne zdi prav, da je tisti, ki več izvažajo bolj kaznovani.

UVOZ:

Močno neuravnovešen uvoz tekstilnih proizvodov je v zadnjih treh letih močno zavrl normalno poslovanje v številnih podjetjih. Po podatkih Tekstilnega inštituta v Mariboru, je bilo brez repromateriala uvoženo tekstila:

v l. 1966 za vrednost 1 milijardo 100 milijonov N din

v l. 1967 za vrednost 1 milijardo 147 milijonov N din

v upoštevanjem zakonite marže in davka, vendar brez carin. V letu 1968 se je pa uvoz še povečal za 35 % napram letu 1967. Takšna politika uvoza je enostavno nerazumljiva, ker se često uvažajo zelo dvomljive kvali-

tete, vsekakor pa dosti takšne, kakršne je dovolj doma, razen tega se pa dosti robe uvozi po dumpinskih cenah. Vsaka država štiti lastno industrijo, tako n. pr. ZDA dovoljujejo uvoz tekstila le v višini 5-7 % napram lastni proizvodnji, pri nas pa izgleda, da dosedaj ni bilo omejitev. Poudarjamo, in to je bilo že večkrat izrečeno, da nikakor nismo proti uvozu, vendar naj se uvažuje tisto in toliko, kolikor potrebujemo. Če smo se odločili za tržno planski sistem gospodarjenja, mora tu biti nekdo, ki vsklaja želje z dejanskimi možnostmi in potrebami. Uvoz nas namreč dvakrat udari in sicer prvič roba ostaja na skladiščih neprodana, na drugi strani pa trgovina zavlačuje s plačevanjem, ker se mora uvožena roba plačevati brez odloga, zato je tudi kreditiranje trgovine poraslo v slovenski bombažni tekstilni industriji za trikrat napram l. 1965.

Poudarjam, da nanizane gospodarske težave niso problem samo enega podjetja, pač pa celotne

industrijske veje, predvsem večjih podjetij. Ker so to temeljna vprašanja, so tudi stalno prisotna v delu samoupravnih organov in organizacij ZK v podjetjih. Predkongresna aktivnost ZK v občini Kranj je na občinskih konferencah ZK in v komisiji za ekonomsko-družbene odnose tudi razpravljala o težavnem stanju tekstilne industrije ter podprla zahtevo po hitrejšem in pravičnem reševanju odprtih problemov. Ne prosimo za nikakršen izvemen položaj ali privilegije, upravičeno pa zahtevamo enakopravne pogoje gospodarjenja v naši industrijski veji in izven nje.

Menim, da na področju gospodarjenja ne sme biti diskriminacij, pač pa mora za dosegajo bolj-ših rezultatov prevladovati odločna borba za visoko produktivnost, za rentabilnejšo in cenejšo proizvodnjo. Če bo to izhodišče našega programa dolgoročnega razvoja v naši republiki, sem prepričan, da bodo takšen program podprli vsi naši delovni ljudje.

CENTRALNI DELAVSKI SVET

Sklepi 4. in 5. redne seje centralnega DS

(nadaljevanje s 1. strani)

Milinar Ladislavu, strojnemu ključavničarju v obratu II, se za tehnično izpopolnitev »zamenjava oblog iz ferode z oblogami iz klingerita« prizna enkratna nagrada v znesku N din 300,00, ki se izplača v celoti iz sklada podjetja.

Ob priliki praznovanja 40-letnice obstoja podjetja koncem oktobra, se članom kolektiva, ki so 30 in več let zaposleni v Tekstilindusu — ženske, ter 35 in več let — moški, izplača posebna nagrada v višini 500 N din in to 400 N din v gotovini, za 100 N din pa se jim kupi spominsko darilo.

Odpredajo se barake za obratno II in to takoj po izselitvi sedanjih stanovalcev. Komisijo za odpredajo odpadnega materiala se zadolži, da določi tem barakam realno ceno ter sprovede odpredajo. Postaviti pa mora tudi rok, v katerem je treba barake podjetni in odpeljati.

3. Poročilo o stanju Socialnega zavarovanja.

Sklep:

Poročilo Komunalnega zavoda za socialno zavarovanje Kranj o stanju socialnega zavarovanja, se vzame na znanje, kot je bilo predloženo.

4. Volitve dveh članov v Skupščino Komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev Kranj.

Sklep:

V Skupščino Komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev Kranj se izvolita: Dolenc Franc, vodja varnostno-socialne službe (za člana izvršilnega odbora) in Podgornik Lea, inštruktor za plemenitenje tkanin.

5. Poročilo o proizvodnji in prodaji za mesec september 1968 in kumulativno.

Sklep:

Poročilo o izpolnitvi proizvodnega plana in plana prodajne realizacije za mesec september 1968 in kumulativno se vzame na znanje.

6. Obravnavanje predloga Aktiva ZB za dodelitev stanovanja.

Predsednik Centralnega delavskega sveta Soklič Boris prebere vlogo Aktiva ZB Tekstilindusa, z dne 2. 8. 1968 za brezplačno dodelitev stanovanja članom ZB Polajnar Janezu, Velikanja Lidiji in Rjavec Angeli.

Predsednik stanovanjske komisije Križnar Anton pove, da je komisija vlogo za navedene člane že obravnavala in prišla do zaključka, da so to taki primeri, ki bi lahko že sami kupili stanovanja. Smatra, da tudi ne bi bilo pravilno, če bi stanovanjska komisija za nekatere člane kršila Pravilnik o dodeljevanju stanovanj in kreditov, ki je bil sprejet od Centralnega delavskega sveta. Vsi trije navedeni člani imajo višje osebne dohodke povprečno

mejo na znanje kot so bili predloženi.

3. Poslovno poročilo za prvih 9 mesecev 1968.

Finančni direktor Virnik Tone poda poslovno poročilo za prvih 9 mesecev leta 1968. Prikaže najznačilnejše postavke iz poslovnega poročila za prvih 9 mesecev 1968 in jih obrazloži. Tako posebej prikaže podatke o izvršitvi proizvodnega plana po količini in vrednosti, postavke in analize rentabilnosti in ekonomičnosti ter gibanje oziroma višino obračunanih in izplačanih osebnih dohodkov. Posebej prikaže postavke o investicijski dejavnosti in še rezultate finančnega poslovanja, zlasti podatke o obračunu in razdelitvi celotnega dohodka.

mejo na znanje kot so bili predloženi.

3. Poslovno poročilo za prvih 9 mesecev 1968.

Finančni direktor Virnik Tone poda poslovno poročilo za prvih 9 mesecev leta 1968. Prikaže najznačilnejše postavke iz poslovnega poročila za prvih 9 mesecev 1968 in jih obrazloži. Tako posebej prikaže podatke o izvršitvi proizvodnega plana po količini in vrednosti, postavke in analize rentabilnosti in ekonomičnosti ter gibanje oziroma višino obračunanih in izplačanih osebnih dohodkov. Posebej prikaže postavke o investicijski dejavnosti in še rezultate finančnega poslovanja, zlasti podatke o obračunu in razdelitvi celotnega dohodka.

V razpravi so sodelovali:

Soklič Boris pripomni, da smo na račun negativnih razlik med notranjo tržno in doseženo izvozno ceno pri povečanem izvozu ter na račun podražitev osnovnih surovin in ostalih stroškov izgubili cca 20 % dohodka. Če bi uredili domače tržišče tega ne bi bilo v toliki meri. Vpraša, če je kje določeno, koliko metrov blaga moramo izvoziti.

Virnik Tone pripomni, da smo postavili plan izvoza oziroma se na potrebe podjetja, da normalno obratuje. Večjih težav v oskrbi s surovinami ni, razen asortimenta. Brez dvoma pa je izvoz planiran v smeri, da se zagotovi normalna proizvodnja in osebni dohodki delavcev.

Rojina Tine pripomni, da je finančni plan okrog 17 milijard dinarjev in če obravnavamo devetmesečno poslovno poročilo, bi morala biti realizacija cca 12 milijard, je pa dosežena le 10 milijard. Koliko je možnosti, da pridemo do 100%-nega plana do konca leta in ali bomo pokrili samo osebne dohodke, za ostale sklade pa ne ostane.

Virnik Tone pripomni, da celotni dohodek ne bo dosežen, ker (dalje na 4. strani)

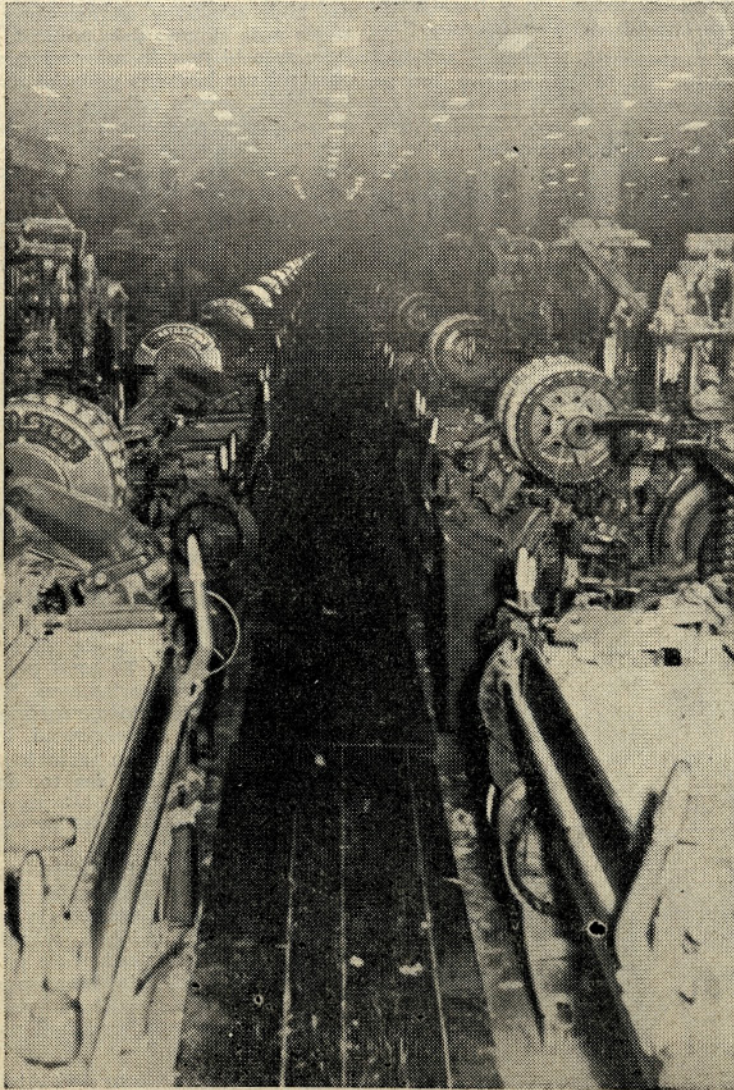
Ob novem letu

(nadaljevanje s 1. strani)

za komunistov in sindikalna organizacija nameravata zelo energično ukrepati povsod tam, kjer ni vse tako, kot bi moralo biti. Če bo res tako, potem Tekstilec v letu 1969 ne bo več vsebinsko prazen, člani kolektiva pa se ne boste mogli pritoževati zaradi slabe in nezadostne informiranosti. To pa je v prihodnjem letu tudi želja uredništva.

Vsem bralcem, še posebno pa vestnim bralcem Tekstilca — upokojencem želimo srečno in zdravo leto 1969.

Urednik

Pogled na avtomatsko tkalnico

Kako smo letos izvajali določila pravilnika o dodeljevanju stanovanj?

(nadaljevanje s 1. strani)

so dovolj resno vzeli določila pravilnika, ki določa, da dobijo brezplačna stanovanja samo tisti delavci, ki imajo na člana družine manj kot 30.000 S din dohodka. Verjetno so bili prepričani, da bodo lahko dobili stanovanja brezplačno, oz. da bodo lahko prispevali za stanovanje manj kot 15 % sredstev, če ne bodo imeli dovolj prihranjenega denarja. Stanovajska komisija pa je dosledno spoštovala določila pravilnika, zato so bila stanovanja ponudena naslednjim po vrstnem redu. Tako se je zgodilo, da so bila 3-sobna stanovanja ponudena vsem 37 prosilcem, 2-sobna stanovanja 31 in garsonjere 13 prosilcem.

Iz zgoraj navedenih podatkov je razvidno, da je ostalo v letošnjem letu precej prosilcev brez stanovanja, čeprav so pršli po številu točk na vrsto, vendar niso imeli na razpolago potrebnih sredstev. Ker se bodo stanovajski problemi, za kategorijo delavcev z boljšimi osebnimi dohodki tudi v bodoče reševali z odkupom stanovanj in 15 % udeležbo prosilca, ponovno opozarjamo vse delavce, ki po pravilniku ne pridejo v kategorijo socialno ogroženih prosilcev, da hranijo denar za odkup, drugače njihov stanovajski problem v doglednem času še ne bo rešen. Dejstvo je, da vsota 30.000 S din, ki predstavlja mejo med socialno ogroženimi delavci

in delavci, ki morajo stanovanje odkupiti, ni več realna, vendar je stanovajska komisija mnenja, da bi gornjo mejo dvignili največ na 40.000 S din. O tem komisija še ni sklepala, vendar bo to storila verjetno v začetku prihodnjega leta.

Posamezni člani kolektiva se ne strinjajo s takim načinom reševanja stanovajske problematike delavcev. Menijo, da bi morali dobiti vsi delavci stanovanje brezplačno. Vrednost letos odprodanih stanovanj je znašala ca. 370 milijonov S din, delavci pa so k navedenemu znesku prispevali ca. 60 milijonov S din. Podjetje bo v 33 letih dobilo vrnjena vsa sredstva, ki jih je vložilo v odkup 44 stanovanj. Če pa bi podjetje dodelilo stanovanje v najem in to brezplačno, bi se z razpoložljivim denarjem lahko kupilo največ 30 stanovanj, sredstva pa bi podjetje dobilo vrnjena v 100 letih. Iz te primerjave sledi, da je tako za podjetje kot za delavce veliko bolj ugodno, da se stanovanja odprodajo, saj so kreditni pogoji za delavca zelo ugodni.

Med prosilci za stanovanje je bilo tudi 16 delavcev, ki so imeli osebne dohodke na člana manjše kot 30.000 S din. Za te delavce je bila sestavljena posebna prioriteten lista za dodelitev stanovanj. V letošnjem letu je dobilo 5 socialno ogroženih delavcev stanovanje, lahko pa bi bilo stanovanj še več, vendar je bilo treba dodeliti

stanovanja delavcem, ki so stanovali v provizorijah za obratoma II. Letos nam je uspelo izprazniti eno barako in pol, drugo leto pa upamo, da bodo dobili stanovanja še delavci iz druge polovice barake. Tako nam ostane za obratoma II še ena baraka in upamo, da bomo delavce v bližnji prihodnosti tudi tam izselili.

Ze uvodoma je bilo rečeno, da se bo tudi v bodoče reševala stanovajska problematika delavcev z odprodajo stanovanj. Delavci bodo morali prispevati 15 % od vrednosti stanovanja, ker bomo le na ta način hitreje reševali stanovajsko problematiko v podjetju. Kljub temu, da je letos dobilo nova stanovanja 53 delavcev (44 odkup, 9 iz amortizacije), je še vedno ostalo 145 neresenih prošelj za stanovanje, da o kreditih za individualno gradnjo ne govorimo. Tu je vsota vseh za-prošenih kreditov presegla 400 milijonov S din.

Ker je tudi 15 % sredstev za odkup stanovanja težko prihraniti bi bilo prav, da prosilci za stanovanje, še prav posebej pa mladi ljudje, ki si bodo čez nekaj let ustvarili družino, načrtno varčujejo pri komunalni banki. Pred kratkim smo dobili od združenja bank »Osutek pravilnika o posojilih za stanovajsko in komunalno gospodarstvo«. Banke bodo dajale delavcem na privarčevana sredstva ugodne kredite. Kot primer naj navedemo delav-

ca, ki bo vlagal denar v banko 2 leti in to po 40.000 S din mesečno. Po 2 letih bo imel v banki ca. 1 milijon S din. Na ta sredstva bo dobil od banke kredit v višini 800.000 S din, ker je za to dobo varčevanja najnižje letno

odplačilo posojila 250.000 S din. Seveda pa je višina kredita in odplačilni pogoji odvisna od tega, koliko let nekdo vlaga denar v banko. Čimdalj ima vložena sredstva, boljši so kreditni pogoji.

S takim načinom varčevanja bi delavci veliko hitreje prišli do potrebnih sredstev za odkup stanovanja, podjetje pa bi lahko z manj sredstvi hitreje reševalo stanovajske probleme delavcev. F. D.

Evidenca vodstvenega kadra

V okviru centra za izobraževanje vodilnega kadra pri gospodarski zbornici SRS bo posebna strokovna skupina skrbela za evidentiranje in za spremljanje strokovnega razvoja vseh potencialnih kandidatov za odgovornejša in ključna delovna mesta v našem gospodarstvu.

Da bodo dobili tako kadrovske evidenco, bodo s posebnimi vprašalniki (testi) ugotavljali usmeritev in strokovne interese vseh strokovnih delavcev z visoko in višjo izobrazbo v gospodarstvu, vse delavce na vodilnih in pomembnejših ključnih mestih, kot so: direktorji, vodje tehničnih, komercialnih in finančnih služb, službe razvoja in kadrovske.

Brez dvoma je to zelo pomemben korak naprej pri iskanju ustreznih ljudi — strokonjakov — za vodilna in ključna delovna mesta v gospodarstvu in drugje.

Doslej smo se pri iskanju strokovnjakov lahko oslanjali samo na šolsko izobrazbo in na prakso posameznega kandidata, čeprav je logično, da niti izobrazba niti praksa nista zadostno jamstvo za strokovno sposobnost poedinca. Še posebno zahtevno in tvegano je bilo vprašanje reelekcije direktorjev, kjer delovno mesto zahteva splošnega strokovnjaka, ki mora imeti poleg stroke še mnoge druge lastnosti ki so enako važne (organizacijske, politične in ekonomsko razgledanost, posluš za odnose itd.).

Če bodo testi, ki bodo služili omenjeni komisiji za ugotavljanje strokovnih sposobnosti omenjenih kandidatov, dovolj konkretni, strokovni in smiselni, potem bomo prvič imeli o teh ljudeh podatke, ki bodo bistveno olajšali izbor kandidatov kadrovskim komisijam

v gospodarskih organizacijah in tudi samo izvajanje reelekcije.

Vsi vemo, da je poslovna uspešnost podjetja odvisna predvsem od tega, kakšni ljudje zasedajo v njem vodilna in ključna delovna mesta. Tudi, če je strokovnega kadra dovolj, še ni rečeno, da je uspeh s tem zajamčen, ker nimamo dokaza, da ta kader odgovarja vsem zahtevam poslovanja. Še manj pa vemo, če se ta kader ozkroma vsak posameznik, še naprej strokovno izpopolnjuje, kar je ob današnjem tempu tehnike in ob vedno večjih zahtevah tržišča — nujnost.

Omenjeno testiranje bo torej dalo odgovor tudi na to negotovost, kar bo sicer povzročilo precej neljubih presenečenj, vendar bo v končni fazi od tega imela korist sleherni gospodarska organizacija.

Ta korak naprej je treba pohvaliti, čeprav z njim Slovenci ne bomo postali izumitelji nečesa novega. Tak sistem testiranja imajo namreč v ZDA in na Japonskem že desetletja, in to v vseh večjih tovarnah. V teh državah je fakultetna diploma samo osnova za prijavo na delo, merilo za sprejeto pa so testi oziroma rezultati, ki jih kandidat doseže. Vsi vodilni in vsi strokovnjaki stroke morajo v teh tovarnah vsako leto še na dodatno testiranje (testi so vsako leto bolj zahtevni!), da se tako ugotovi njihovo znanje in izpopolnjevanje. Ne bo napak, če bi isto prakso vpeljali tudi v naše gospodarstvo, in to čimprej.

Ko bo to evidentiranje kandidatov steklo, bodo odveč tudi vse sedanje formulacije »zapisov za vodilna in strokovna delovna mesta, ki so pogosto čudne, pristranske in nerazumljive. P. G.

Pred spremembami v ugotavljanju in delitvi dohodka

Nov temeljni zakon o ugotavljanju in delitvi dohodka v delovnih organizacijah, ki je bil letos sprejet, vsebuje nekatere bistvene spremembe glede ugotavljanja celotnega dohodka in dohodka, ter njegove delitve. Predpisi, ki obravnavajo to področje, se bodo morali zaradi tega spremeniti ali dopolniti, ker bodo določila novega zakona veljala že od 1. januarja 1969.

Med splošnimi določili zakon navaja, da delovni ljudje v združenem delu z družbenimi sredstvi pridobivajo dohodek in razpolagajo z njim kot z rezultatom svojega in družbenega dela. Dohodek torej delijo v svojem in skupnem interesu na načelih delitve po delu in solidarnosti, ki mora biti v skladu z zakonom, statutom in drugimi splošnimi akti.

Če izhajamo iz teh osnovnih — vodilnih ugotovitev in se nekoliko zamislimo ob tem, tedaj se nam nehoti vsiljuje vprašanje, v kolikšni meri in na kakšen način pa si prizadevamo vsaj približno doseči ta načela, ki jih navaja zakon? Ali se niso ta načela v vsakdanji praksi že močno izmaličila? Zato imamo danes že nešteto dokazov, ki vsemu temu očitno nasprotujejo. Ne moremo si privoščiti tega, da bi molče šli preko vsega ali pa si ob tem morda mislili še to, da - če nekaj bolj meša - bolj smrdi... Nasprotno! Vso pravico in možnost imamo, da se zahteva odprava raznih nepravilnosti in izboljšanje nekaterih dosedanjih naših izhodišč. Priznati je namreč treba, da so določila naših pravilnikov, ki obravnavajo osnove in merila za delitev osebnih dohodkov ponekod že preživele, premalo precizirana in večkrat si nasprotujoča. To je posledica večkratnih in občasnih ukrepov, ki so vsebovali večinoma le procentualne popravke, dopolnitve in vskladitve, ki pa niso dale željenih rezultatov. Pač pa lahko ugotovimo, da take rešitve nikakor ne morejo prispevati k celotni utrditvi ali razvoju nekega sistema, temveč sčasoma pridobijo vedno več negativnih posledic. Te pa nujno prihajajo do izraza ne samo v denarni obliki, marveč tudi v skaljenih odnosih med ljudmi. Delovne organizacije bodo morale sprejeti splošne akte (pra-

vilnike), ki bodo določali merila in osnove za delitev dohodka in prav tako tudi osnove in merila za delitev osebnih dohodkov. Vsega tega pa ni moč doseči in postaviti čez noč, ker je ta problematika izredno pomembna in prav tako, kot mnoge druge, zahteva načrtno in vsestransko obdelavo, ter preučevanje. Z novimi predpisi se bodo materialni stroški poslovanja vsebinsko zmanjšali, kar bo na drugi strani vsebinsko povečalo dohodek. Prav ta ugotovitev pa terja, da delovna organizacija spremlja gibanje vseh elementov, ki vplivajo na doseganje celotnega dohodka in dohodka, da bi na osnovi teh mogla spoznavati rezultate svojega poslovanja in si zagotavljati elemente za delitev dohodka.

Zdaj je dana priložnost, da se v pripravah za sprejem teh pravilnikov, s temi vprašanji ponovno spoprimemo. Ne moremo namreč trditi, da je v našem sistemu notranje delitve vse v najboljšem redu, da ni pomanjkljivosti in napak, da niso nujne neke temeljite spremembe, ki naj bi bile zasnovane na nekaterih boljših prijemih in izsledkih, kot smo jih n. pr. uveljavili pred dvanajstimi leti. Vzemimo samo en primer. Kolikšen je bil razvoj tehnologije v tem času v svetu in pri nas. Kaj vse smo naredili in izpopolnili v tehnologiji, da bi dosegli boljše pogoje dela v naši stroki. Namesto da bi vzporedno s tem težili k temu, da se doseže pravičnost oziroma neko pravo razmerje v sistemu delitve, pa se je ravno zaradi zanemarjanja teh vprašanj in nezadostno razčlenjenih tehnoloških postopkov, nalog, odgovornosti in pristojnosti to ravnotežje porušilo.

Danes imamo o tem prav drastične dokaze, ki nujno zahtevajo odpravo takih meril ali osnov, ki ne bi bile v skladu z načelom delitve po delu. Poglejmo si kot primer samo nekaj vprašanj, ki bi bila lahko predmet obravnav in sprememb: normativi časa in materiala, proizvodno - ekonomski učinki, nagrajevanje izvoza, premijski pravilnik, sklad CDS, medobratne usluge, razna nadomestila, udeležba vezanih ekonomskih enot itd.

Možnosti izboljšanja obstajajo, treba jih je samo izrabiti v prid boljše notranje delitve osebnih dohodkov, seveda ob sodelovanju celotnega kolektiva in samoupravnih organov. Zato je treba še enkrat poudariti, da delo na tem področju prav tako zahteva stalno spremljanje in pravilno dopolnjevanje delitvenih pogojev in razmerij. Če to problematiko hoteli nehoti zanemarjamo, bodo negativne posledice v prihodnosti še bolj očitne. EVA

Vitamini v zimskem času

Zimska in spomladanska prehrana je slabša od poletne in jesenske, ker vsebuje manj svežega sadja in zelenjave in še to zaradi daljšega ležanja in konzerviranja — izgubi mnogo od svoje prvotne vrednosti. Zato moramo gledati, da naš organizem tudi v neugodnih hladnih zimskih mesecih dobi dovolj potrebnih snovi.

Gospodinj, ki pripravljajo hrano, morajo gledati na tri momente: ceno, okus in vrednost.

Med zimsko zelenjavo, v kateri je dovolj vitaminov, sta omenbe vredna špinača in ohrovit, zelje pa ima poleg vitaminov še rudniške snovi, posebno kalcij. Surovo zelje vsebuje celo več vitamina C kot pa limona.

Kadar sadimo, bi že morali misliti pri zelenjavi in sadju na tiste vrste, ki vsebujejo več vitaminov. To velja posebno za jabolka, naše najvažnejše zimsko sadje. Obstajajo nekatere vrste jabolok, ki vsebujejo prav toliko C-vitamina kot limone in pomaranče, druge vrste pa ga imajo znatno manj. Ti vitamini izgubijo na vrednosti, če jabolka dolgo ležijo. Važno je tudi, kako so ozimljena, pa je treba temu posvetiti veliko pozornost.

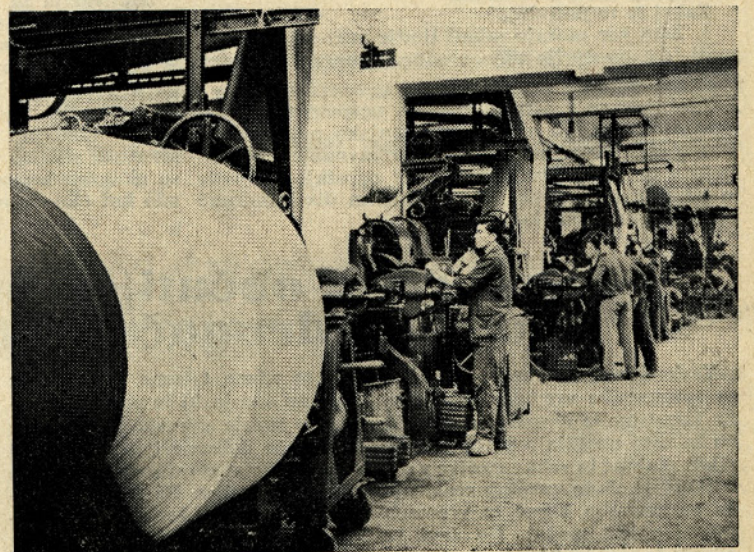
Kot sem omenila, je pripravljane ozimnice zelo važno (zimsko sadje, krompir in zelenjava). Jabolka n. pr. izgubijo po petih mesecih ležanja v hladilniku na temperaturi 40° C od prvotne vsebine vitaminov 11 odstotkov, če pa se hranijo na običajen način pa 47 odstotkov. Podobno je s krompirjem in ostalo zelenjavo. Prostor za shranjevanje ozimnice mor-

ra biti hladen, temen in zračen. Tudi količina vlage v zraku mora biti različna za posamezne vrste zelenjave. Suhe kleti niso primerne za shranjevanje ozimnice.

Vedno ponovno se postavlja vprašanje, kako očuvati hranilne vrednosti in vitamine pri konzerviranju hrane. To velja enako za hišno ozimnico kot za konzerve, ki jih kupimo v trgovini. Pri konzerviranju izgublja hrana mnogo na snoveh, ki so občutljive za vročino. Če konzerviramo pokrito, se izgubi mnogo manj hranljivih snovi. Zelenjava in sadje, ki se pripravljajo v tovarnah, bodisi z vročino ali globokim hlajenjem,

ne izgubljajo toliko zaradi samega postopka konzerviranja kot zaradi vnesenih tehničnih napak. Na poti od hladilnika do potrošnika se zaradi dolgotrajnejše prekinitve hladu lahko uničijo velike količine vitaminov in drugih kvalitetnih sestavin hrane.

Ko pozimi kupujemo prehranbene artikke, se moramo držati nekkih pravil, da se izognemo grobim napakam. Boljši je črn kruh kot bel, ker vsebuje mnogo B-vitamina, in to v taki obliki, da ne obremenjuje želodca. V njem se nahaja tudi E-vitamin in razne rudniške snovi. Razen tega se ob (dalje na 5. strani)

Tiskarski stroji v obratu I

Za mlajše delavce je značilno, da se vse premalo zavedajo pomembnosti varstva pri delu. Cilj varstva je pravočasno preprečiti nezgode pri delu na delovnem mestu, na cesti, doma — skratka povsod tam, kjer grozi nevarnost nezgod. V naši proizvodnji, ki se razvija izredno dinamično, skuša služba varstva pri delu, v sodelovanju z organizatorji in vodji dela, zagotoviti take delovne pogoje, ki bodo v največji meri ugodni za varno delo tako poedinca, kot celote.

Res je, da je organizacija varnosti in varnih pogojev dela v glavnem stvar organov samoupravljanja v podjetju, je pa istočasna naloga tudi za slehernega poedinca, da izvršuje varnostna navodila in da se podreja varnostnim ukrepom. Tu je varnostna disciplina ne samo pogoj za uspešno izvršitev dela, temveč tudi jamstvo, da se pri delu ne bomo poškodovali ali ponesrečili.

Vsega tega se mladina ne zaveda dovolj, ponekod pa o tem niti ni zadostno poučena. Zaradi takih okoliščin pa mlad človek pogosto napravi napako, kar se mu lahko prav hitro maščuje. Marsikateri fant ali dekle največkrat sploh ne razmišlja o nesrečah pri delu, na cesti ali doma v gospodinjstvu. Bolezni in poškodbe pri delu mečejo vse v en koš. Se pomislijo ne, ko prihajajo zdravi na delo — in pride med delom zaradi trenutne nepazljivosti, nediscipliniranosti do nezgode — da so lahko tisti dan že brez prstov, roke, lažje ali huje poškodovani in da v skrajnem primeru lahko izgubijo celo življenje.

Usodno za mladino je prav to, da se marsikaterih napak in nepravilnega ravnanja pri delu ali na cesti niti ne zavedajo; mnogi so celo prepričani, da delajo pravilno oziroma »skoraj prav tako«, kot so jim pokazali mojstri in drugi. Nič kolikokrat so taki ljudje na svojem delovnem mestu pretirano samozavestni, posebno še pri takem delu, kjer nevarnosti niso neprestano ogrožajo zdravje in življenje. Vse predari preslišijo varnostna navodila ali opozorila starejših delavcev, se jim postavljajo po robu in ugovarjajo, češ: »Za nas nevarnosti sploh ni, nam se ne bo prav nič pripetilo!« Prepričani so, da vse znajo in zmorejo. Tako mišljenje in pretirana samozavest pripelje do tega, da zanemarjajo predpise, katerih upoštevanje je pogoj za varni potek slehernega dela.

Takšno zanemarjanje, nepravilno ravnanje in nediscipliniranost pa niso pogosti pojavi samo pri delu na delovnem mestu, temveč tudi na cesti, kjer so posledice navadno še težje. Statistika šteje k nesrečam pri delu tudi nesreče, ki se pripetijo na poti na delo ali z dela. Teh nesreč na cesti je ponekod tudi nad 15 %.

Ker so prometne nezgode številne, zlasti med mladimi ljudmi in obenem grozeče svarilo za večjo budnost in prometno disciplino, si praktično lahko predstavljamo tiste ugotovitve, o katerih nam poročajo dnevnikarji in ostalo časopisje. Posebno so pogosti tile primeri: — Mlad motorist (z izpitom, pogosto pa tudi brez njega) drvi s svojim vozilom po cesti, kolikor zmore vozilo. Žilica mu ne da, da ne bi prehitel in tudi prehitel kogarkoli, vsakogar, pa čeprav cesta zato ni primerna. Enkrat gre, lahko tudi drugič, tretjič pa je nesreča tu: prehitena vozilo, čeprav je cesta preozka. V nasprotno smer pripelje avto ali pa kolesar, ki vozi po skrajni desni mirno in disciplinirano. Zaradi morebitne hitrosti ali pomanjkanja časa zavore ne morejo rešiti situacije. Motorist se zaleti v kolesarja in ga zbije po cestišču, nato pa še v njegovo smer vozeči avtomobil in — nesreča je popolna. Rezultat pa: kolesar povožen do smrti, motorist hudo poškodovan, na avtomobilu, motociklu in kolesu velika materialna škoda. Za razum, preudarnost in previdnost pa je prepozno.

Iz mladih ljudi kar kipi življenjska sila. Tako se le prerado zgodi, da precenjujejo svoje moči, silo in znanje. Nesrečo takorekoč izzivajo.

Zakaj so takšni, zakaj ravnaajo tolikokrat tako nespametno??? Ker se žele postaviti pred svojimi bližnjimi, ker se žele uveljaviti pred okolico, ker prevladuje pri njih čustvo, namesto da bi ravnali z razumom in to jih pokoplje. Tisoče in tisoče nesreč mladih nam dokazuje, da so se zgodile pač zato, ker so hoteli biti nekaj posebnega, nekaj izrednega, recimo izjema med sovrstniki. Pri tem niti malo ne pomislijo na posledice. Fantje se junačijo pred dekleti, tudi pri delu na svojih delovnih mestih. Podobno kažejo svojo »moč« tudi dekleta, češ: »Saj za nas ne veljajo varnostna pravila, disciplina in red!«

Takšno junačenje mladih ljudi ni razumsko. Izogibati bi se ga morali pri delu in na cesti, skratka — kjerkoli zahtevajo previdnost delovni pogoji in okoliščine.

Zakaj je to potrebno?

1. Zato ker morajo mladi ljudje prej ali slej spoznati, da otročarije niso vredne resnega in razumnega človeka.

2. Zato, ker se z otročarijami in nespametnim ravnanjem spravljajo v veliko življenjsko nevarnost.

3. Zato, ker z nepremišljenim ravnanjem spravljajo v nevarnost tudi druge, ter ogrožajo življenje in zdravje tudi tistih, ki pravilno in disciplinirano opravljajo svoje delo.

Zakaj žene občutijo spremembo vremena drugače kot moški?

Vsak človek ni enako občutljiv za spremembe vremena in klime. Ze konstitucija človeka je odločilna in zato obstojajo pri posameznikih majhne in velike razlike v občutljivosti. Žene nasploh reagirajo na spremembo klime in vremena močneje kot moški. Na ženi se odraža že sprememba kraja in zrak na neznatni oddaljenosti, poru-

šijo se njene telesne funkcije in duševno stanje, ki je pogosto labilno. To stanje preneha šele, ko se telesne in duševne individualnosti privadijo na spremenjene pogoje klime in okolice. Pa tudi karakteristične lastnosti žene, njen temperament, se s spremenitvijo in često žena v drugi okolici postane tudi drug človek.

Žene reagirajo drugače kot moški na spremembo vremena zaradi večje občutljivosti in nežnosti ženskega spola in organov. Nekateri mislijo da je temu vzrok nek prainstinkt vseh živih bitij, ki je pri ženi ostal močnejši kot pri možu.

(dalje na 5. strani)

Sklepi 4. in 5. redne seje centralnega DS

(Nadaljevanje z 2. strani)
ne bo izvršen plan proizvodnje po asortimentu kot je bil postavljen konec lanskega leta. Izpadla je predvidena proizvodnja sintetike in prišlo tudi do občasnih manjših razprodaj razne robe, ki je ležala na skladišču. Izgledov ni, da bi dosegli planirani finančni rezultat, računamo pa, da bomo dosegli okrog 15 milijard dohodka.

Sklep:

Potrdi se poslovno poročilo za prvih 9 mesecev leta 1968 kot je bilo predloženo.

4. Poročilo o proizvodnji in prodaji za mesec oktober 1968 in kumulativno.

V razpravi so sodelovali:

Gregorc Pavle pripomni, da je iz ponočila o prodaji za mesec oktober 1968 razvidno, da prodaja ni bila dosežena stropocentno, to pa iz razloga, ker se trgovine pripravljajo že na letno inventuro in ne kupujejo robe na zalogo. Predvsem so težave v prodaji naših izdelkov zaradi prevelikega uvoza; da pa smo smo sploh dosegli tolikšno prodajo je vzrok to, ker smo dali zimske tkanine na skadenco ter jih tako veliko razprodali. Da se ne doseže finančni plan je vzrok, ker moramo zniževati cene starih tkaninam tudi do 40 %. Grosisti pa imajo ogromne zaloge iz uvoza. Za naslednje leto je izvoz planiran v manjši meri kot letos. Orientirati se mislimo predvsem na domače tržišče. Problematična je sezonska proizvodnja.

Virmik Tone pripomni, da balansiramo med tremi faktorji — oskrbo in zaposlitvijo, dohodkom in plasmanom robe. Če znižamo izvoz, nastane vprašanje oskrbe z materialom.

Soklič Boris apelira na vse ekonomske enote, da dejansko vložijo vse sile v kvalitetno izdelavo, ker samo tako bomo osvojili domači trg in postali rentabilni.

Sklep:

Poročilo o proizvodnji in prodaji za mesec oktober 1968 in kumulativno se vzame na znanje.

5. Plan prostih sobot in določitve kolektivnih dopustov za leto 1969.

Vodja kadrovskega socialnega sektorja Rojina Tine poroča, da je bil razpored prostih sobot za leto 1969 predhodno poslan v razpravo in proučitev ekonomskim enotam in sektorjem. V letu 1969 bo 272 obratovalnih dni, 29 prostih sobot, 3 ostali prosti dnevi, 52 nedelj in 9 državnih praznikov. Pri sestavi plana prostih sobot se je upoštevalo to, da nastanejo čim manjše razlike obratovalnih dni v posameznem mesecu, ker bi bilo sicer preveliko razlik pri osebnih dohodkih. Pripomni še, da se spremenita dva plačilna dneva in prestavita za en dan naprej, ker se denar čez nedeljo ne more hraniti v podjetju. Predlaga, da se izplačilo od 15. 9. prestavi na 16. 9. ter od 15. 12. na 16. 12. 1969 tako, da bi bil plačilni dan vsakokrat na torek.

Glede kolektivnih dopustov poda sledeče predloge: naj bi imela tkalnica I in tkalnica II kolektivni dopust od 23. 6. do 30. 8. 1969, plemenitilnica I od 28. 7. do 15. 8. 1969 in plemenitilnica II od 16. 7. do 1. 8. 1969.

V razpravi so sodelovali:

Skubic Alojz pripomni, da se je s strani delavcev na sindikalnem sestanku postavila zahteva za uvedbo kolektivnega dopusta v predilnici, ker je v sedanjih razmerah koriščenje letnih dopustov zelo otežkočeno. Predlaga, naj se pri planiranju proizvodnje za prihodnje leto to upošteva.

Karlin Avgust pripomni, da je koriščenje dopustov v predilnici razporejeno preko celega leta, kar povzroča težkoče na tem, ker obrat nima dodatne delovne sile, zlasti na kvalificiranih delovnih mestih

in vsakega, ki koristi dopust, nadomešča manj kvalificirana delovna sila. Tako nadomeščajo predice polkvalificirane prisukovalke, ki za to delo niso usposobljene in je nujna posledica padec v kvaliteti. Če pa bi obrat imel možnost kolektivnega dopusta, bi vse te težave odpadle, ker bi lahko celotna izmena kompletno šla istočasno na dopust.

Care Tone pripomni, da je že na običnem zboru sindikalne podružnice povedal, kaj zavira uvedbo kolektivnega dopusta v predilnici. Letno namreč dodatno rabimo do 600 ton preje, ki bi jo sicer morali nabaviti, kar bi povzročilo dodatne izdatke. Takoj, ko bo možno, se bo skušalo zadevo donekle rešiti. V pogovorih smo sedaj, da dokupimo dodatne kapacitete v predilnici, potem šele se lahko absolutno menimo za dopuste, morada že za naslednje leto. Ko se bo na Centralnem delavskem svetu razpravljalo o proizvodnem planu za leto 1969, se bo šele lahko nadalje določneje govorilo o kolektivnem dopustu.

Karlin Avgust pripomni še, naj bi se iskala rešitev začasno s tem da se da predilnici nekaj več delovne sile, ki bi delavce nadomeščala v času dopustov. Iz leta v leto je več delovnih invalidov, v Konfekciji pa so delovna mesta že polno zasedena.

Rojina Tine pripomni, naj se ne išče rešitev v številnejši delovni sili pač pa naj se izdela študija po potrebi novih kapacitet in bi tako lahko prišli do kolektivnih dopustov v obeh predilnicah. Predlaga, naj se zadolži strokovne službe, da pripravijo analizo oziroma predlog za povečanje števila vreten v predilnicah tako, da bi se zadostilo potrebam po preji ter da bi se obema predilnicama omogočilo koriščenje kolektivnega dopusta. Poročilo naj se dostavi Centralnemu delavskemu svetu v obravnavo obenem s predlogom proizvodnega plana za leto 1969.

Sklep:

Potrdi se razpored prostih sobot in drugih prostih dni za leto 1969, kot je bil predložen.

Za leto 1969 se določijo kolektivni dopusti za posamezne proizvodne obrate kot sledi:

tkalnica I koristi kolektivni dopust v času od 23. 6. do 30. 8. 1969 tako, da v tem času obratuje samo v 2 izmenah, 1 izmena pa koristi dopust,

tkalnica II koristi kolektivni dopust v času od 23. 6. do 30. 8. 1969 tako, da v tem času obratuje samo v 2 izmenah, 1 izmena pa koristi dopust,

plemenitilnica I koristi kolektivni dopust v času od 28. 7. do 15. avgusta 1969 — vse tri izmene.

Izplačilo osebnih dohodkov se v mesecih september in december 1969 izvrši na dan 16. v dotičnem mesecu.

Strokovne službe se zadolži, da pripravijo analizo oziroma predlog za povečanje števila vreten v predilnicah tako, da bi se zadostilo potrebam po preji ter da bi se obema predilnicama omogočilo koriščenje kolektivnega dopusta. Poročilo naj se dostavi Centralnemu delavskemu svetu v obravnavo obenem s predlogom proizvodnega plana za leto 1969.

6. Sklepanje o nakupu zemljišča za počitniški dom oz. kočjo na Krvavcu.

Sklep:

Odobri se nakup zemljišča, na katerem stoji počitniški dom oziroma kočjo na Krvavcu in sicer:

435 m² od parcele št. 1035/7 ter 30 m² od parcele št. 1035/8 — skupno 465 m² po ceni 4.00 N din za m², skupno 1.860.00 N din s tem, da stroške odmere in zemljiško-knjižnega prepisa nosi prodajalka — Kmetijska zadruga Cerklje.

Sodeluj v Tekstilcu!

PRVA POMOČ - NADALJEVANJE -

Prelomi kosti

PRELOM REBER

Prelom reber je zelo boleča in pogosta poškodba. Poleg močne bolečine, je ovirano tudi dihanje. Obstaja tudi nevarnost notranje poškodbe pljuč in notranje prsne stene s kostnim zlomkom. Pravilno nudenje PP je tu zelo važno, ker le tako zmanjšamo bolniku bolečino in preprečimo posledice. PP: poškodovanec naj leži na pol sede z visokim vzglavjem. Okrog prsnega koša mu zavežemo dve široki trikotni ruti ali pa prsa dobro povijemo s povojem. Če poškodovanec po prevezi oprsja težko diha in če izkašlja kri, obvezu popustimo, oziroma jo odstranimo in naj mirno leži z visokim vzglavjem do prihoda zdravnika.

PRELOM STEGNECE:

Stegnenica je najmočnejša kost na telesu in je njen prelom izredno boleč. Močna bolečina nastopi v kolku, zgornjem delu stegna in v kolenu že pri najmanjšem poskusu gibanja. Noga je močno otečena.

PP: Prvo pomoč naj nudita po možnosti dve osebi, ki naj nežno primeta stegno nad kolonom in stopalom in položita poškodovano nogo k zdravi v iztegnjenem položaju. Med kolena in gležnje damo mehko oblogo, najbolje blazino. Široko zloženo trikotno ruto zavežemo prek obeh kolen, z drugo ruto pa v obliki osmice zavežemo skupaj obe stopali. Glej sliko št. 1.

Poškodovanec naj leži na hrbtu na trdem ležišču do prihoda zdravnika.

Drugi način imobilizacije je pri prelomu stegnenice sledeč: med obe nogi položimo leseno desko, ki jo nekoliko ovijemo, da ni pretrda. Noge nato zvežemo skupaj v gležnjih in stopalih v obliki osmice s trikotno ruto. Glej sliko št. 2.

PRELOM POGACICE V KOLENU

Ta prelom nastane radi udarca ali padca in kaže naslednje znake: koleno je brez moči, oteklo in mogoče je otipati oba kostna zlomka, ki sta razmaknjena.

PP: Ponesrečenec naj leži. Nogo položimo v iztegnjenem položaju

kolena na opornico (desko), ki sega od pete do kolka, privežemo jo k nogi s trikotnimi rutami ali povojem. Način imobilizacije je torej podoben kot pri prelomu stegnenice.

PRELOM GOLENICE IN GLEŽNJA:

Ta poškodba je pogosta pri prometnih nesrečah in pri smučarjih ter je zelo boleča, ker je večkrat poškodovana tudi koža in mišičje, krvne žile pa so raztrgane (to je odprt ali kompliciran prelom).

PP

Pri odprtem prelomu rano najprej sterilno obvežemo, nato pa namestimo oporo, ki naj sega od stopal do kolka (isti način kot pri prelomu pogačice v kolenu in pri prelomu stegnenice). Ponesrečenec naj do odhoda v bolnišnico leži.

PRELOM SPODNJE ČELJISTI

Nastane radi padca ali udarca. Znaki preloma so: otekline, čeljust izpremeni svojo obliko in je na mestu zloma nenavadno gibljiva, po navadi ponesrečenec tudi krvavi iz dlesen.

S povojem ali trikotnimi rutami spodnjo čeljust privežemo ob zgornjo. Glej sliko št. 3.

Slika št. 3

Prelomi, ki smo jih opisali so najbolj pogosti, zato je dobro, da vako pozna osnove prve pomoči pri teh poškodbah, ki so zelo poleče. Velja naj pravilo, da je potrebno ravnati s prelomljenim delom telesa obzirno in nežno. Po možnosti naj nudita prvo pomoč dve osebi, ker bosta lažje ravnali obzirneje.

Slika št. 2

Velik uspeh naših kegljačev na Tekstiliadi

V Jaršah je bila pred nedavnim I. tekstiliada v kegljanju. Udeležba je bila sorazmerno zelo dobra. Naši predstavniki so se odlično uvrstili tako v borbenih igrah kakor tudi v disciplini 2 x 200 lučajeve mešano.

V borbenih igrah je bil vrstni red naslednji:

1. Tekstilindus 741
2. BPT Tržič 710
3. MTT Maribor 698
4. Induplati Jarše 611
5. Tekstilna tovarna Prebold 581 itd.

V disciplini 2 x 200 lučajeve je bil vrstni red takle:

1. Tekstilindus I (Cvetka Čadež 737 in Vlado Martelanc 908) 1.645
2. MTT I 1.621
3. BPT I 1.594

4. Tekstilindus II (Franc Skrab 815 in Lojze Berčič 774) 1.589
5. MTT II 1.521

Posamezno:

1. Martelanc (Tekstilindus) 908
2. Debeljak (MTT) 828
3. Skrab (Tekstilindus) 815
4. Koder (BPT Tržič) 798
5. Košir (BPT Tržič) 796
6. Tavčar (MTT) 793
11. Berčič (Tekstilindus) 774
20. Čadež (Tekstilindus) 734

Iz teh rezultatov je razviden popoln uspeh naših kegljačev na omenjeni tekstiliadi. Prihodnje leto bo no vsej verjetnosti organizacija II. tekstiliade v kegljanju v organizaciji našega delovnega kolektiva. J. J.

Ko smo mu dali prvo pomoč, je seveda nujna oskrba pri zdravniku.

IZPAHI IN IZVINI:

Te poškodbe nastajajo običajno radi padca ali udarca, nerodne stopinje ali skoka. Izpah je poškodba pri kateri se kosti v sklepu razmaknejo in skočijo iz tečajev.

Glej sliko št. 4: izpah v komolčnem sklepu.

Slika št. 4

Znaki izpaha so podobni kot pri prelomu, to je močna bolečina in otekline, poškodovanega dela telesa ni mogoče premikati, prav tako izgubi navzven svojo obliko.

PP: Ker so znaki izpaha podobni kot pri prelomu, mi sami pa ne moremo presoditi za kakšno poškodbo gre (potrebno je rentgensko slikanje) bomo pri prvi pomoči ravnali s poškodovanim delom telesa kakor da je zlomljen, to je napravili bomo imobilizacijo. Oporo bomo namestili na posamezne dele telesa prav tako kakor pri prelomih, kar je že opisano v prejšnjem in tudi tem poglavju. Izpah je resna in boleča poškodba, ki zahteva potem, ko smo nudili prvo pomoč še obvezno oskrbo pri zdravniku, če hočemo, da se dobro pozdravi.

IZVINI:

Izvin pomeni nateg kit in mišic v sklepu in nastane največkrat v skočnem sklepu radi nerodne

Zakaj žene občutijo spremembo vremena drugače...

(Nadaljevanje s 4. strani)

Občutljivost na vreme, sposobnost občutka, da se bo vreme spremenilo, in ko ta sprememba nastopi, občutek bolečin in nerazpoloženje — vsi ti znaki so pri ženi močnejše izraženi. Iz lastne izkušnje mnoge žene vedo, kako spremenljivo vreme močno vpliva na njihovo splošno stanje, povzročaja glavobol, slabo razpoloženje, nespečnost, težko dihanje, srčne napade, krče v trebuhu, reumatične in neurotične bolečine. V slučaju žolčnih obolenj so opažali, da težje napake v prehrani niso usodne in ne izzovejo napadov, če je lepo vreme, medtem ko obratno nastopajo žolčni napadi ob slabem vremenu tudi pri strogi dieti.

Tudi rojstva in smrti so odvisne od vremena. Statistika je pokazala, da je ob slabem vremenu mnogo več porodov. Kadar je lepo in sončno, se pogosto podaljša rok poroda. Statistika beleži tudi več smrtnih primerov v slučaju slabega vremena.

Duševno stanje žene se močno spreminja ob spremembi vremena. Tako postanejo žene ob slabem vremenu razdražljive, kregajo se brez posebnega razloga, so nervozne in močno deprimirane. Poskušajo prepri v družini, včasih pomišljajo na samomor. Tako lahko vreme napravi nepopravljivo škodo v življenju ljudi. Statistika tudi kaže število prodanih zdravil proti glavobolu, ko barometer pada, t. j., ko se zniža zračni pritisk in nastopa slabo vreme.

Tako vidimo, da pogosto glavobol, nemir, nervoza, nerazpoloženje, pomanjkanje apetita, razdražljivost niso vedno znaki nekega značaja, temveč jih enostavno povzročajo naštetji zunanji momenti.

Na različne žene tudi ista klima različno vpliva. Tako se nekatere slabo počutijo v vročem okolju, druge so spet občutljive na veter, dež in mraz. Nekatere so obupane zaradi megle, druge so najbolj sveže ob neurju. Torej ista sprememba vremena ne povzroča vedno istih težav pri raznih ženah.

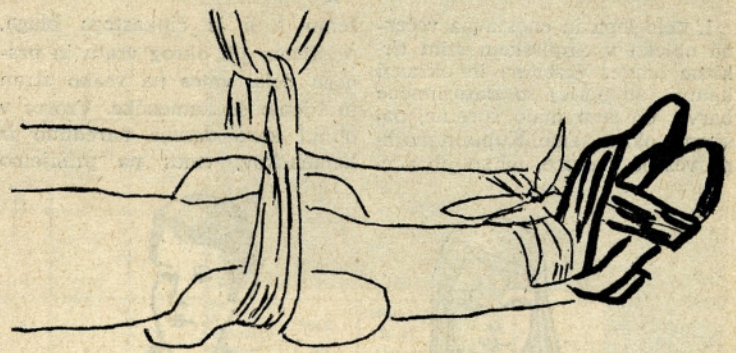
All je pri spremembi vremena samo nizek tlak vzrok za vse te telesne in duševne težave? Prišli

stopinje. Znaki izvina so: bolečina na mestu poškodbe in otežkoče no dihanje.

PP

Na mesto izvina damo hladen obkladek in povijemo z elastič-

nim povojem ali še bolje damo opornico in povežemo s trikotnimi rutami. Tudi ta poškodba zahteva rentgensko slikanje in zato je nujno potrebna pomoč zdravnika. A. P.

Slika št. 1

Vitaminski v zimskem času

(Nadaljevanje s 3. strani)

grobega žita lahko pripravljamo različna hrana, ki bi morala biti podlaga vsakega obroka. S tem je mišljen rženi in pšenični kruh, kaša ali dodatek k juhi; z dodatkom sadja pa dobimo okusno pečivo.

Za kosilo in večerjo je priporočljiv riž, neluščen (nepoliran), ki se pripravi na različne načine.

Dnevna prehrana naj vsebuje 3/4 litra mleka, ali melčnih produktov kot so surovo maslo in sir. Mleko vsebuje veliko število vitaminov in rudninskih snovi. Predvsem naj omenimo vitamine A, D, E, B₁, B₂ in B₁₂ in mnoge apnenne soli. Omenjena količina mleka v veliki meri izpolnjuje telesne potrebe po beljakovinah, vitaminih in apnenih solih.

Mleko se lahko pripravljamo na različne načine ter lahko zadovolji vsak okus. Lahko mu dodajajo

mo razno sadje in sokove ali pripravimo kislo mleko, jogurt in slično. Vsem, ki morajo zaradi prevelike teže shujšati, priporočamo mlečne proizvode.

Vsak dan moramo v dveh obrokih jesti solato in sadje v svežem stanju (nekuhano). Sadje in zelenjava imata tudi drugo delovanje, ki ga kruh in mleko nimata.

Ko kupujemo in izbiramo prehrano, moramo najprej zadovoljiti tisto, kar je potrebno zdravju, šele potem lastni okus in željo. Samo tako se lahko obvarujemo od avitaminoze - bolezn, ki jo povzroča pomanjkanje vitaminov v prehrani.

Tisti, ki se hranijo v menzah družbene prehrane, morajo večkrat pomisliti ali je ta hrana polnovredna in ali ima dovolj vitaminov. Če tega nima, je treba pomanjkanje teh snovi nadoknaditi z dodatnimi obroki, ki to vsebujejo.

Vsebinski vitaminov v prehrani je odvisna tudi od načina pripravljanja; če je sveža ali pogreta, če se kuha, peče ali duši. Vse to je treba delati dobro pokrito. Voda, v kateri kuhamo, naj se porabi

Nekoliko primerov:

Dopoldanski obrok: Kozarec mleka sam ali s sadnim sokom in košček črnega kruha.

Kosilu se doda solata in sveže sadje.

Kadar primanjkuje sveže zelenjave, vzamemo zmrznjeno iz hladilnika (paprika, paradižnik). To velja tudi za sadje. V veliki nuji vzamemo lahko dnevno 10 g kvasa, 3 žlice pšeničnega zrnja ali šipkov čaj, ki ima znatne količine C-vitamina.

Samo z malim naporom lahko pripravimo polnovredno hrano, ki zadovolji tudi okus ter materialne zmogljivosti posameznika.

Dr. Capuder

ZAHVALE

Ob smrti mojega moža

FRANCA LOZARJA

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam adjustirnice I in bivšim sodelavkam iz plemenitnice I, hkrati pa tudi sindikalnemu pododboru za izrečeno sožalje in za venec.

Vsem, ki so ga spremili na zadnji poti — iskrena hvala!

Žena — Pavla Lozar

Ob bridki izgubi moje drage mame — **MARIJE** — se iskreno zahvaljujem vsem delavcem iz predilnice I za poklonjeni venec.

Lepo se zahvaljujem tudi vsem, ki so ga pospremili na zadnji pot.

Marija Kepic

Toplo se zahvaljujemo sindikalni podružnici e. e. tkalnice I za prisrčno prireditev ob najinem odhodu v pokoj.

Podarjeni ročni uri nama bosta drag spomin na preživeta leta v Tekstilindusu.

Lepo se zahvaljujemo tudi vsem sodelavcem za spominska darila.

Kolektivu in članom tkalnice I želiva še obilo nadaljnjih uspehov in napredka.

Končujemo z željo, da bi bilo tudi našim naslednikom v tovarni lepo in prijetno.

Justina Božič
Čilka Stanovnik

Za večerno prireditev

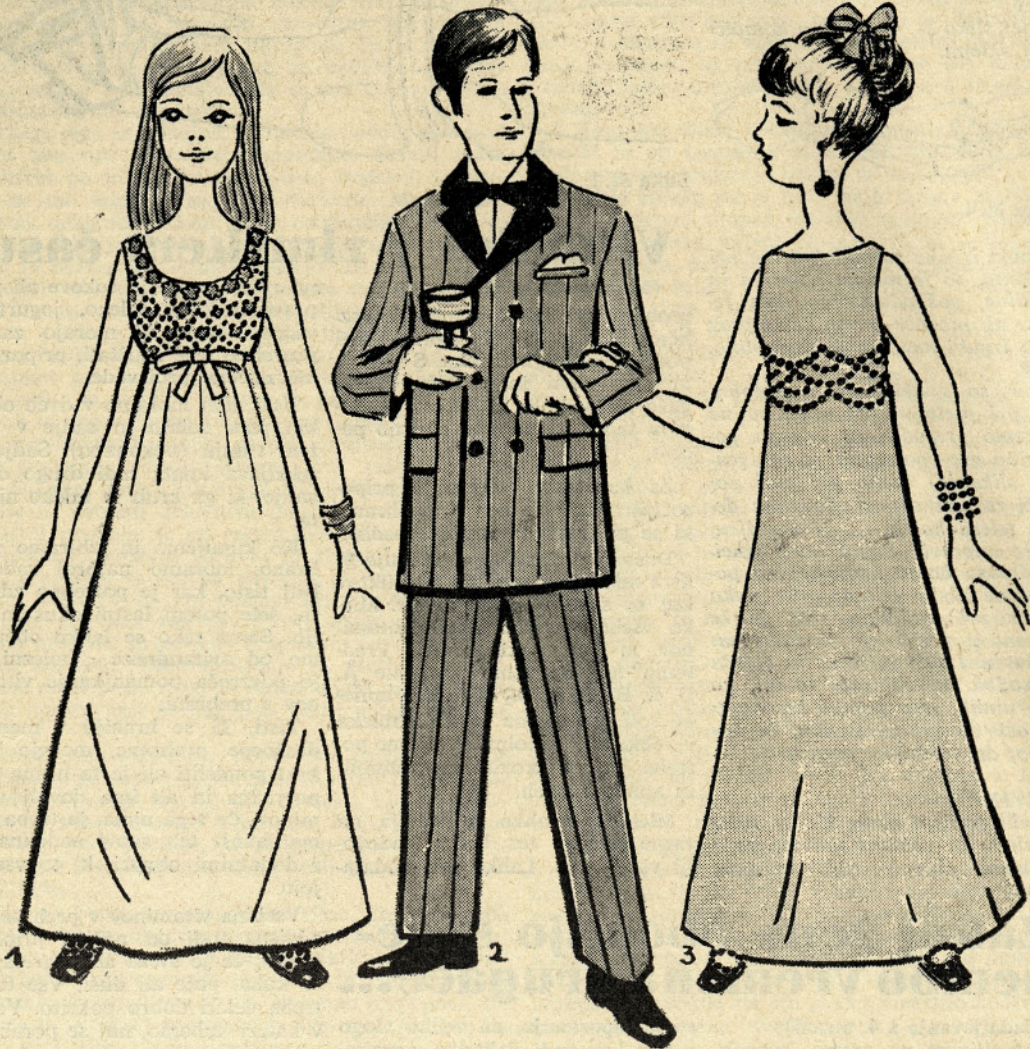
1. Zelo lepa in enostavna večerna obleka v empirskem stilu tirkizne barve. Vezena in okrasni kamni (ali perle) so zlatorumene barve. Če smo malo spretni, našijemo okras same. Kupimo majhne vezene cvetlice, lahko jih ure-

žemo tudi iz čipkaste blaga, prišijemo jih okrog vratu in prsnega dela, vmes na vsako stran prišijemo še kamenčke. Vzorec v obliki karo desena naredimo iz kamenčkov, vmes pa prišijemo

cvetlice. Model je primeren le za vitke postavne.

2. Moška večerna obleka iz temno modrega črtastega blaga. Ovratnik je iz zameta osnovne barve obleke.

3. Še ena večerna obleka iz teže umetne svile roza barve. Okrasimo jo z belimi perlami.

MATERIAL:

ca. 200 g debele volne, pletilke št. 5-6, šild iz celuloida ali plastike.

OSNOVNI VZOREC:

1. vrsta: 1 robna pentlja, 1 ovoj 1 pentljo samo snamemo kot pri levem pletenju, 1 p. desno, ponavljamo do konca.

2č. vrsta: 1 robna pentlja, 1 ovoj 1 pentljo snamemo kot pri levem pletenju skupno z ovojem desno pletemo ponavljamo.

POIZKUSNI VZOREC: 6 p. in 18 vrst = 6 x 6 cm.

KAPA:

Za šild nasnujemo na igle št. 6, 40 pentelj, pletemo 6 vrst, razdelimo na 4 igle in prenehamo. Nasnujemo 25 p za rob, potem od prejšnjih 40 p. 20 krat, po 1 p. od prednje in zadnje polovice desno pletemo. Tako nastane dvojni del za šild, širok 20 p. za ostali rob kape še enkrat nasnujemo 25 p. Preko vseh 70 p. pletemo 1 levo 1 desno in sicer 5 vrst. Potem začnemo patent z pletilkami št. 6. Po 10 ali 30 vrstah pričnemo

plesti zopet navadno 1 leva 1 desna. Z desnimi pentljami popletemo navadno tudi ovoje. Po 7 vrstah navadnega pletenja pričnemo s snemanjem in sicer: 1 levo navadno popletemo, nato 3 skupaj posnamemo in ponavljamo celo vrsto tako zmanjšamo število p. pletemo zopet 1 leva, 1 desna še 5 vrst, nato potegnemo nit skozi zanke, zadragnemo in nit zašijemo.

LEVA ROKAVICA:

Nasnujemo 24 p. na igle št. 5 in pletemo 1 leva 1 desna 11 vrst. Nato pričnemo zopet patent s pletilkami št. 6. Po 14. vrsti patenta damo za palec 4 pentlje na iglo sigurnico. Zato dodamo v naslednji vrsti zopet 4 p. da dobimo odprtino. Ko znaša dolžina celega patenta 15,5 cm, pričnemo plesti zopet navadno 1 leva 1 desna, in pričnemo snemati kot navadno pri rokavicah, ko pa imamo še 10 p. potegnemo skozi zanke nit in zadragnemo. Palec pletemo navadno 1 leva 1 desna 5 cm in ponavljamo. Vstavimo še celuloid in zašijemo rob.

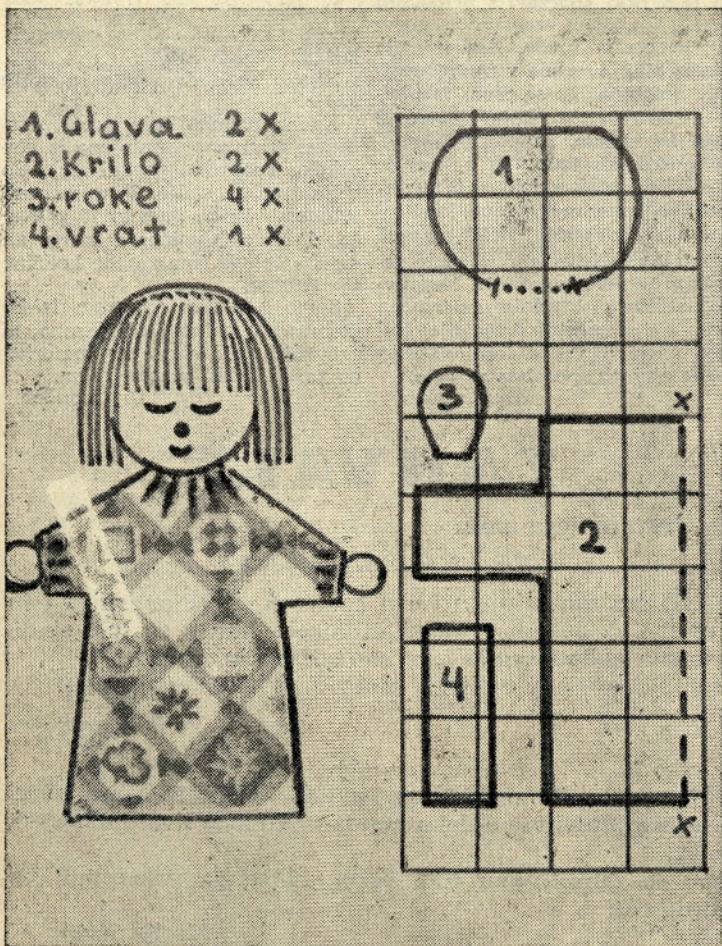
skozi rob rokavčkov in zadragnemo.

V krilce natlačimo le toliko vate, da je lepo mehko. V rob ob vratu pravtako vpeljemo trak in zadragnemo. Kako pa naredimo lasuljo? Volno navijemo na knjigo ali desko, ki naj bo malo višja od višine glavičice. Navijati moramo na gosto skupaj, zgoraj na sredini sešijemo z gostimi šivi, tako da pridejo na vrh glavičice. Volno prerežemo in prillepimo na glavičico. Na čelu prirežemo volno na kratko, pristrizemo tudi spodaj okrog. Laske lahko prišijemo še z nevidnimi šivi da bodo lepše ležali.

Veliko uspeha!

BRALKAM ŽELIM
SREČNO, ZDRAVO
IN USPEHOV POLNO
LETO 1969

MAK

Punčka iz blaga

Punčko lahko samo naredijo tudi tiste, ki niso prav vešče šivnja. Najprej si narišemo krojček, povečamo po skici v poljubno velikost 4-krat ali 5-krat večje, vrišemo kroje in izrežemo. Po kroju vrezemo iz ostankov vzorčastega blaga krilo in sicer dva enaka dela, jih sešijemo tudi spodaj, pustimo pa vratno odprtino in pri rokavih. Krilce obrnemo na pravo stran. Pri rokavih in vratu zašijemo tako širok rob,

da lahko pozneje vpeljemo skozi trak in zadragnemo skupaj. Nato vrežemo iz roza flanele še rokavice dvakrat po dva dela brez prstkov, sešijemo, obrnemo in natlačimo z vato. Prav tako naredimo tudi glavičico, dvakrat po 1 del. Z vato napolnjeni glavičici prišijemo še vratni del, da jo lahko potem prišijemo v odprtino krila. Z volno našijemo črne očke, rdeč nosek in ustka. Rokice prišijemo na rokavčke, potegnemo trak

NAVODILA ZA REŠEVANJE SLIKOVNE KRIŽANKE

Vsi opisi so vključeni v lik križanke bodisi s slikami, bodisi s teksti. Več puščic iz iste slike pomeni, da je treba vpisati v polja več sorodnih rešitev, npr. naziv predmeta in njegove dele. Kadar sta v polju dva opisa, velja zgor-

Rešitve oddajte do 15. januarja

nji za besedo na desni, spodnji pa za spodnjo besedo, če je v polju le en opis, velja za edino možno smer. Pri navedenem imenu in priimku je treba vpisati njuni začetnici, pri kemičnem elementu njegov kemični znak, pri kraju njegovo avtomobilsko oznako, ipd. Črčkana črta med polji pomeni več besed.

Nagrade:

- 1. 50 novih din
- 2. 30 novih din
- 3. 20 novih din

dedek miraz nam bo prinesel...

višji standard

višji OD

uspešnejšo prodajo

več sloge

boljše kadre

novе obremenitve

Srečno
'69